

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Академічна доброчесність
як визначальний принцип
дослідницької діяльності аспіранта

Доповідач:
*Вчений секретар НДЧ
к.філос.н., доцент Караульна Наталія Вікторівна*

Особливу увагу

у нормативних документах, що регламентують порядок підготовки та атестації здобувачів ступеня доктора філософії відведено

АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Затверджені стандарти вищої освіти вимагають від ЗВО забезпечувати відсутність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти

НОРМАТИВНА БАЗА

про забезпечення академічної доброчесності (1) :

- **Закони України: «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про авторське право і суміжні права»**
- **Закон України «Про освіту»: ст. 42 визначено єдині для усіх рівнів освіти *види порушень академічної доброчесності* (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання), *особливості дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу та види їхньої академічної відповідальності*, а також *права осіб*, стосовно яких порушено питання щодо недотримання академічної доброчесності**
- **Закон України «Про вищу освіту»: п. 8 частини другої статті 16 передбачає обов'язкову наявність внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО**

НОРМАТИВНА БАЗА

про забезпечення академічної доброчесності (2):

- **Рекомендації МОН України щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) – лист №1/11-8681 від 15.08.2018**
- **Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагиату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, затверджене Вченою радою Університету 02.03.2020 (протокол №8) та введене в дію наказом ректора Університету №197-32 від 10.03.2020**
- **Інструктивний лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності» №1/9-263 від 20.05.2020**

Комп'ютерна (технічна) перевірка наукового тексту – початковий етап встановлення факту наявності академічного плагіату (самоплагіату).

Подальшу **науково-технічну експертизу** роботи, в якій виявлені текстові збіги, здійснює експерт за галуззю знань та спеціальністю.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

➤ Академічним плагіатом можуть бути визнані: плагіат фрагментів письмових робіт і повних текстів; плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо; неналежні посилання за відсутності привласнення авторства; помилки цитування (незалежно від того, чи будуть помилки цитування визнані академічним плагіатом, вони є безсумнівним, порушенням академічної етики).

Обов'язковій перевірці на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня бакалавра або магістра - на етапі допуску до захисту;
- дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії/ доктора мистецтва або доктора наук - на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на фахових семінарах;
- рукописи монографій, підручників та посібників, що рекомендуються до видання Науково-методичною радою Університету, - на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні кафедри;
- рукописи підручників та посібників, що рекомендуються до видання вченими радами факультетів/інститутів, - на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданнях кафедр;
- рукописи статей, тез доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів тощо - на етапі подання роботи автором до розгляду для публікації;
- вибірково – інші види наукових робіт, за поданням Постійної комісії Вченої ради з питань етики Університету.

Виявлення порушень академічної доброчесності у дисертації та/ або наукових публікаціях здобувача є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії на будь-якому етапі розгляду дисертації без права її повторного захисту

Типові приклади академічного плагіату (1)

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін (у тому числі із внесеними навмисними текстовими спотворенням з метою укриття запозичення);
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- дослівне копіювання фрагментів тексту або його дослівний переклад українською з іноземної (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (перепарафразування речень, зміна порядку слів у них, нумерації формул, графіків, малюнків заміна символів в тексті тощо) та без належного оформлення цитування;
- компіляція - створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми внаслідок копіювання тексту із різних джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту

Типові приклади академічного плагіату (2)

- **перепарафразування (парафраза) тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;**
- **відтворення в тексті наведених в іншому джерелі цитат із третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;**
- **використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо - крім загальновідомої) з джерела без посилання на це джерело;**
- **відтворення в тексті оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва;**
- **подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есеїв, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами.**

Самоплагіат -

оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів

Типові приклади самоплагіату:

- дублікація публікацій (публікація однієї і тієї самої наукової роботи в кількох виданнях, або повторна публікація раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових);
- дублювання наукових результатів (публікація одних і тих самих наукових результатів у різних наукових працях як нових, які публікуються вперше);
- подання у звітах з виконання наукових проектів результатів, що містилися у попередніх роботах;
- агрегування даних (суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації);
- дезагрегування даних (публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію)

Інформацію щодо підготовки та атестації здобувача ступеня доктора філософії (PhD) розміщено на сайті Науково-консультаційного центру:

<http://scc.univ.kiev.ua/>, тел. 239-31-41